

Danderyd 2021-05-27

Till:

Socialdepartementet per epost
s.remissvar@regeringskansliet.se
henrik.moberg@regeringskansliet.se

Remissvar: (SOU 2021:4) Informationsöverföring inom vård och omsorg

Attendo AB (publ) avlämnar härmed svar på regeringens remiss [S2021/00850] avseende betänkandet SOU 2021:4 "Informationsöverföring inom vård och omsorg".

Sammanfattning

Attendo välkomnar en utökad informationsöverföring inom vård och omsorg. Rätt utformad skulle ett utökat informationsutbyte på ett positivt sätt kunna bidra till såväl ökad kvalitet som förbättrad vård och ökad patientsäkerhet.

Attendo anser i likhet med Vårdföretagarna att det bör utredas om sådant informationsutbyte bör vara obligatoriskt, samt att insamlad information ska göras tillgänglig på likvärdiga villkor - dels för att öka privata utförares möjligheter till innovation, men också för att möta EU:s ökade ambitioner avseende att tillgängliggöra offentliga data. Attendo invänder mot förslag som leder till att privata utförare kommer att göras personuppgiftsansvariga för uppgifter som de inte själva får behandla för kvalitetsuppföljning, samt önskar förtydligande om att principen om frivillighet – om den ska vara rådande – inte får åsidosättas genom avtal. Attendo anser vidare att utredningens betänkande inte fullt ut beaktat de systemkostnader som redan idag tillkommer på basis av att frivilligheten kan åsidosättas av huvudmännen. I denna del är de administrativa och ekonomiska konsekvenserna av förslagen inte fullt ut beaktade.

Utredningens förslag och Attendos kommentarer

Attendo har i en skrivelse per den 2021-01-29 ombetts att inkomma med synpunkter på regeringens remiss [S2021/00850] avseende betänkandet SOU 2021:4 "Informationsöverföring inom vård och omsorg". I beredning av remissvaret har Attendo haft en nära dialog med Vårdföretagarna, som i egenskap av medlemsförbund i Almega också utgör del av en av regeringen utpekad remissinstans. De synpunkter som framförs nedan ska ses i ljuset av att Attendo också delar de synpunkter som Vårdföretagarna/Almega framför i sitt remissvar.

1. Sammanhållen vård och omsorgsdokumentation bör vara obligatorisk.

Attendo ställer sig generellt positivt till den utökade informationsöverföringen inom vård och omsorg som föreslås i betänkandet. Rätt genomförd skulle det kunna ge bättre förutsättningar att höja den allmänna kvaliteten samt stärkt patientsäkerhet och god vård. Attendo delar emellertid synpunkterna i Vårdföretagarnas remissvar att det bör utredas om sammanhållen journalföring ska vara obligatorisk för att kunna säkerställa en kontinuerligt hög kvalitet och säkerhet inom vård- och omsorg.

2. Privata vårdinstansers och omsorgsgivares behov av att samla in personuppgifter från andra vårdinstanser och omsorgsgivare (14.5.5).

I likhet med Vårdföretagarna ifrågasätter Attendo utredningens slutsatser att offentliga vårdinstanser och omsorgsgivare har ett större behov av personuppgifter från andra än privata vårdinstanser och omsorgsgivare. En sådan reglering kommer både att försvåra och begränsa utvecklingen i branschen genom att inte ge de – oftast i högre grad – innovationsberoende privata utförarna samma förutsättningar att använda insamlade data som offentliga aktörer får. En sådan speciell behandling av privata aktörer kan påverka inte bara den enskilda vård- och omsorgstagare utan hela välfärden genom att bromsa och begränsa olika innovativa initiativ. Förslaget kan i denna del också anses stå i strid med den politiska ambitionen om likvärdiga villkor för välfärdens aktörer i det s k januariavtalet mellan regeringen och samarbetspartierna, se bl a följande formulering under punkt 9: ”Förslag kommer läggas för att säkerställa att alla aktörer inom välfärden oavsett driftform har likvärdiga villkor.”

Begränsningen kan även anses vara i strid med såväl offentlighetsprincipen som EU:s framåtsyftande ambitioner kring öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn. Kommissionens förslag (2020/0340(COD)) syftar till att främja innovation genom datadelning mellan olika aktörer och sektorn, inbegripet information från den offentliga sektorn (se t.ex. skäl 20 i förordningsförslaget). Utredningens förslag gällande begränsning av privata aktörers utrymme i kvalitetsuppföljning kan också anses vara i strid med förordningsförslagets bestämmelse (art. 4.1) om förbud mot praxis som rör vidareutnyttjande av personuppgifter som innehas av offentliga myndigheter, vars syfte eller verkan omfattar beviljande av sådana exklusiva rättigheter eller begränsning av tillgången till data för vidareutnyttjande av andra enheter än parterna i sådan annan praxis.

3. Privata utförare ska inte kunna pekas ut som personuppgiftsansvariga för kvalitetsuppföljning om de inte har rätt att behandla personuppgifter i kvalitetsuppföljningssyfte från andra (17.3.3).

Om privata aktörer mot förmodan inte skulle få möjlighet att göra kvalitetsuppföljningar med personuppgifter från andra vård- och omsorgsgivare borde privata utförare inte kunna pekas ut som personuppgiftsansvariga i beslutet från regionens eller kommunens fullmäktige (3 kap 2§ 2. i lagförslaget). Det beror på att den privata utförare i sådana fall endast lämnar ut personuppgifter för de ändamål och på det sätt som beslutas av fullmäktige och därmed kan den privata utföraren inte anses ha något eget personuppgiftsansvar. I sådana fall skulle personuppgiftsbehandlingen i kvalitetsuppföljningssyfte (dvs. själva kvalitetsuppföljningen med hjälp av personuppgifter) inte utföras av en privat utförare utan av en kommun eller region som personuppgiftsansvarig för sina egna intressen och ändamål med personuppgiftsbehandlingen.

4. Privata utförare ska inte kunna pekas ut som personuppgiftsansvariga för kvalitetsuppföljning om § 18 i SolPUF inte ändras (15.5.5).

Som utredningen uppmärksamade (s 354-355) ingår inte kvalitetsuppföljning i privata utförares tillåtna ändamål för personuppgiftsbehandling i SolPUF § 18. Attendo vill betona behovet av en medföljande ändring i SolPUF för att – som en rättskällhierarkiskt bakvänd förutsättning – tillåta privata utförares personuppgiftsbehandling i sådana syften som skulle regleras på lagens nivå. Införandet av privata utförares personuppgiftsansvar av lagförslaget äventyrar annars lagstiftningens konsistens angående personuppgiftsbehandlingen inom socialtjänsten.

5. Lagförslagets koncept om frivillighet bör styrkas mot avtalsbestämmelser som strider mot det (17.3.3).

Lagförslaget bygger på att både sammanhållen journalföring och kvalitetsuppföljning sker på ett frivilligt sätt. Dvs. utredningen fastslår att de föreslagna reglerna kring kvalitetsuppföljning inte skulle medföra någon uppgiftsskyldighet (t.ex. s. 536 i utredningen). Privata utförare har emellertid erfarit att huvudmännen många gånger ställer sådana krav genom avtal. På så sätt åsidosätts redan genom befintlig praxis lagförslagets koncept om frivillighet. Om lagförslaget ska fortsätta att bygga på frivillighetens grundläggande koncept anser Attendo – i överensstämmelse med Vårdföretagarnas remissvar – att det bör framgå av lagen att sådana krav i avtal inte ska anses vara giltiga.

6. Utredningen har inte tagit hänsyn till konsekvenserna fullkomligt (22.2).

Utredningen framför kort att förslagen inte förväntas medföra några ekonomiska konsekvenser pga. den frivilliga naturen av regleringen (s 732). Som vi belyste i punkt 5 ovan baserat på praktisk erfarenhet frivilligheten med stor sannolikhet kommer inte att gälla i själva verket utan bestämmelser som skulle säkra frivilligheten. IT- och administrativa kostnader bör tas hänsyn till i samband med att huvudmännens kravställningar kan skilja sig åt. Dessa olika krav kan innebära behov av otaliga och därmed kostsamma IT-mässiga och administrativa anpassningar i en stor och medelstor privat utförares verksamhet.

Danderyd i maj 2021

Malin Fredgardh Huber

Biträdande Affärsområdeschef